

Potentsiaalsete vääriselupaikade andmebaasi seletuskiri

Teile saadetud tabelis sisalduvate andmete eesmärk on võimaldada kontrollida, kas ostetav puit võib pärineda potentsiaalsetest vääriselupaikadest (VEP). Vastavalt rahvusvahelise FSC kinnitatud kontrollitud puidu riigi riskihinnangule tuleb kontrollitud puidu tarneahela ettevõtetel alates 21.03.2018 tagada, et FSC märgi all ei läheks turule VEPIdest või potentsiaalsetest VEPIdest (VEP tunnustega aladelt, mida ei ole inventeeritud või registreeritud) raiutud puit.

Toodud tabel koondab erametsades vastavalt juhendi "Metsade vääriselupaikade inventeerimise meetodika" (Väljaandja: Keskkonnaministeeriumi metsaosakond, Eesti Östra Götlandi lääni metsamet, Rootsi, Koostajad: Leif Andersson, Tommy Ek, Mart Külvik, Riina Martverk, Anneli Palo, Linköping-Tallinn, Tartu, 2000) lisa 4 (tõmmis toodud allpool) kriteeriumistest lähtuvalt tehtud päringuid. Tabelis on päringu tulemused toodud eraldi sakkidel puuliikide ning puuliigi ja kasvukohatüübi kombinatsioonide kaupa. Tasub tähele panna, et päringus kajastuvatest puistutest väga suur osa võib olla tänaseks juba raiutud. Lisaks on tehtud päring puhastamata, mis tähendab, et esineb andmekordusi, kuid üldiselt katab see ära lisas 4 toodud kriteeriumid ning võimaldab erametsades potentsiaalseid vääriselupaiku leida. Samuti ei pruugi tabelis toodud eraldised olla kõik automaatselt VEPI, kuid nendel aladel on VEPIde esinemise tõenäosus olemas.

Aastal 2017 muudeti keskkonnaministri määrust "Vääriselupaiga klassifikaator, valiku juhend, vääriselupaiga kaitseks lepingu sõlmimine ja vääriselupaiga kasutusõiguse arvutamise täpsustatud aluse" nii, et ilma maaomaniku nõusolekuta ei tohi uusi leitud VEPE enam keskkonnaregistrisse kanda. Seega on pelgalt registri põhjal VEPIde FSC tarneahelast välistamine probleemne ning juba on teada mitmeid juhtumeid, kus uued inventeeritud VEPI ei ole jõudnud registrisse ning kontrollitud puidu sertifikaati omavad ettevõtted ei ole saanud seega ka registri alusel välistada sellistest VEPIdest ostetud puitu. Kuna VEPI kvalifitseeruvad kõrgeteks kaitseväärtusteks (*High Conservation Value* ehk *HCV*), siis FSC kontrollitud puidu hulka need sattuda ei tohi.

Koostatud tabel annab ettevõtetele aimu, kus võivad potentsiaalsed VEPI erametsas leiduda. Ettevõtetel tekib võimalus taolistest kohtadest kas puitu mitte osta või rakendada täiendavat kontrolli, nt korraldada nendesse piirkondadesse audit ja lasta hinnata litsentseeritud eksperdil, kas tegemist on VEPIga või mitte.

Kuna metsaregistri andmed muutuvad jooksvalt on tarvis seda päringut aeg-ajalt uuendada, sagedusega ca kord poole aasta jooksul. Et ettevõtete koormust vähendada, on Eesti FSC nõus väljastama ekspertide koostatud ja regulaarselt uuendatud andmekihti. Uuendatud andmekiht võidakse väljastada ka juhul, kui andmete värskendamine on mingil muul põhjusel vajalik väljaspool regulaarset uuendust.

Kui olete päringu tulemustega tutvunud ning Teil on päringu kohta sisulisi küsimusi, siis võtke palun ühendust.

Liis Kuresoo
SA Eestimaa Looduse Fond
metsaprogrammi juht
liis.kuresoo@elfond.ee

LISA 4

Vääriselupaikade väljavaliku kriteeriumid metsakorralduse andmebaasist.

Tabel 1

Liik	Vanus alates:	% puistu koosseisust (alates)
Mänd	121	30
Kuusk	111	50
Tamm	101	10
Kask	91	50
Sanglepp	65	30
Saar	61	20
Pärn	61	5
Jalakas	71	5
Vaher	61	5
Hall lepp	51	50
Rommelgas	61	5
Haab	71	20

Tabel 2

Järgnevates kasvukohatüüpides: Nd, Mds, Ld, Tr, Sj, An.

Liik	Vanus:	% puistu koosseisust (alates)
Mänd	101-120	30
Kuusk	95-110	50
Tamm	81-100	10

Tabel 3

Liik	Vanus alates:	% puistu koosseisust (kuni)
Mänd	150	30
Kuusk	120	50
Tamm	150	10
Kask	100	50
Sanglepp	100	30
Saar	100	20
Haab	110	20

Tabel 4

Järgnevates kasvukohatüüpides: L1, K1, Lul

Liik	Vanus alates:	% puistu koosseisust (alates)
Mänd	91-120	30
Kuusk	91-110	30
Tamm	91-100	10